

כוחות שמעבר לתעלה באמצע תנופתם יכול היה מיבצע זה להכריע את גורל המלחמה כולה.

בשבעת הימים של הפריצה למצריים גרשם פרק נכבד ועקוב מדם במלחמת יום-הכיפורים. זה יהיה הפרק שעוד שנים רבות ימשיכו לעסוק בו, בהשלכותיו ובלקחיו.

בשלב הנוכחי כל מה שניתן לסכם מִלְקָחֵי הַמִּלְחָמָה הוא כי זה הקרב שהמחיש את המיפנה הבולט ביותר בתורת המלחמה. אם עד כה היו חילות הקרקע כוחו העיקרי של צבא לוחם כשלחיל-האוויר יש תפקיד מסייע בלבד, הפכו במיבצע זה כוחות ה־שִׁירִיּוֹן, הרגלים לכוח המסייע בעוד לחיל-האוויר נועד תפקיד ההכרעה.

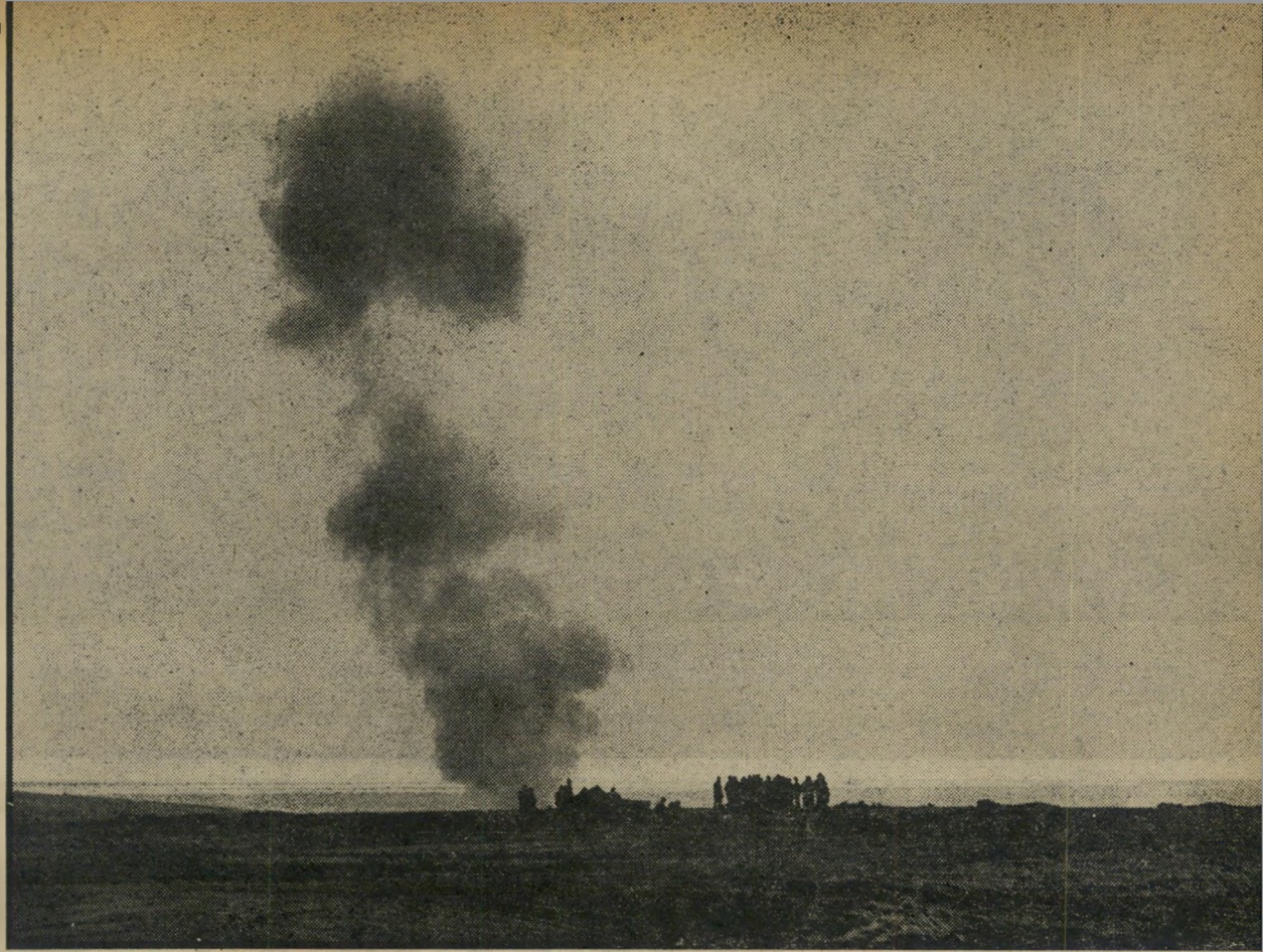
הפריצה למצריים וההשתלטות על הש־טח המצרי נועדה לטהר את מרחב הקר־בות ממערכי הטילים האנטי-אוויריים, כדי לאפשר לחיל-האוויר לפעול נגד שיריון ה־אוייב על מנת להשיג הכרעה. זה גם מה שהצליח כוח הפריצה של צה"ל בגדה המערבית להשיג, עד לרגע בו הוכרזו על הפסקת-האש.

בשום פרק של הלחימה בגדה המערבית של התעלה, שנמשכה שבועה ימים, לא היתה כוונה לעלות על קהיר. העובדה ש־קהיר נמצאת רק במרחק של 135 ק"מ מהתעלה וכי חלוצי כוחות צה"ל נמצאו במרחק של פחות מ־100 קילומטר מהבירה המצרית היא שולית בלבד. עיקר כוח ה־מחץ לא היה מופנה מערבה לעבר צירי התנועה בין סואץ ואיסמעיליה לקהיר. ה־מטרה היתה לטהר את השטחים שמדרום ומצפון לראשי-הגשר מסוללות הטילים ו־הארטילריה, שסייעו לכוחות המצריים בגדה המזרחית, כדי להקל את הלחימה שם.

אם הורחבה גיורת הלחימה מערבה, כך שהשטח שתפס צה"ל ממערב לתעלה היה שווה כמעט בקילומטרים מרובעים לשטח אותו החזיקו המצרים ממזרח לתעלה, נבע הדבר רק מניסיונות הבלימה של המצרים. הם החישו כוחות שיריון ורגלים לא רק מצפון ומדרום, אלא גם מכיוון מערב, מהכוחות שנועדו לשמור על קהיר. תוך כדי לחימה עם כוחות אלה, בשטחים המיד־בריים והבלתי מעובדים, הורחב גבול ה־הגיזרה גם מערבה.

כך, לגמרי במקרה, משיקולים צבאיים בלבד, אירע שהפסקת האש מצאה את צה"ל בליבה של ארץ גושן — אותו ה־איזור של מצרים אליו ירדו בני ישראל בתקופת האבות ושבו בנו את ערי המס־כנות, פיתום ורעמסס, למצרים.

(המשך בעמוד 10)

קצתו הצפוני של האגם ה־ה' הקים צה"ל את ראש־הגשר לפלישה למצריים. עמוד העשן מ־הגדול, מיתגלה לעיני המיתמר אל־על ניגרם כתוצאה מהפגזה של הארטילריה המצרית, שלא הצליחה לעצור את הסורים הפורצים לעבר הגדה המערבית. שמצפונה

המים! המים!

הלוחמים הפס הבוהק הנראה בתמונה הוא האגם המר, שמצפונה

(המשך מעמוד 7)

המלחמה הקלאסית שהיו מקובלות עוד בתקופה הרומאית, של שורות פלאגנות אדירות המסתערות גלים גלים על האוייב במערכה כזו לא ניתן היה להביא לידי ביטוי את עדיפותו של השיריון הישראלי, המתבסאת בתנועה, תימרון ותותחנות טני־קים. היה צורך במיבצע שיאפשר לצה"ל לנהל את המערכה בשיטות הנוחות לו. זאת ניתן היה להשיג רק על־ידי פרי־צה נועזת דרך מערך האוייב, חדירה ל־עורפו, שיבוש קווי האספקה שלו לגדה המזרחית וגיטורל סככת הטילים נגד המ־טוסים שפרש מעל עצמו.

כדי להאמין בהצלחתו של מיבצע כזה היה צורך לחולל מהפכה בכל דרכי הח־שיבה הצבאית ולהתאימן לתנאים החד־שים שנוצרו בשטח.

למי שראה בבהירות את תמונת המצב של ההיערכות המצרית בשטח, לא היה קשה להאמין בהיגיון של תוכנית־בלתי־מתקבלת־עלי־הדעת כזו. הכוח המיצרי היה פרוש אימנם לכל אורך התעלה, אולם עיי־קר כוחו היה מרוכז בכמה אגופים סביב ראשי־הגשר שהקים. די היה למצוא נקודה רכה במערך כזה, לרכז שם את המאמץ העיקרי כדי להעלות את סיכויי ההצלחה של מיבצע הפריצה.

לא היה זה מיקרה שהמקום שנבחר ל־פריצת צה"ל לגדה המערבית של התעלה מוקד לקצתו הצפוני של האגם המר. מקום זה היה אחת מנקודות התורפה של ה־מערך המיצרי. כיוון שהאגם המר הרחב שבעורף מנע דרכי גישה נוחות לכוח ש־ממזרח לתעלה, שלא יכול היה להסתייע שם בגשרים שהקימו המצרים על התעלה, היתה האזור בבחינת הבטן הרכה של ה־מערך המיצרי. לא רק זה. פריצה במקום זה הבטיחה מראש שאגף אחד לפחות של ראש־הגשר, זה שמכיוון האגם, יהיה חופ־שי ונקי מכוחות אויב.

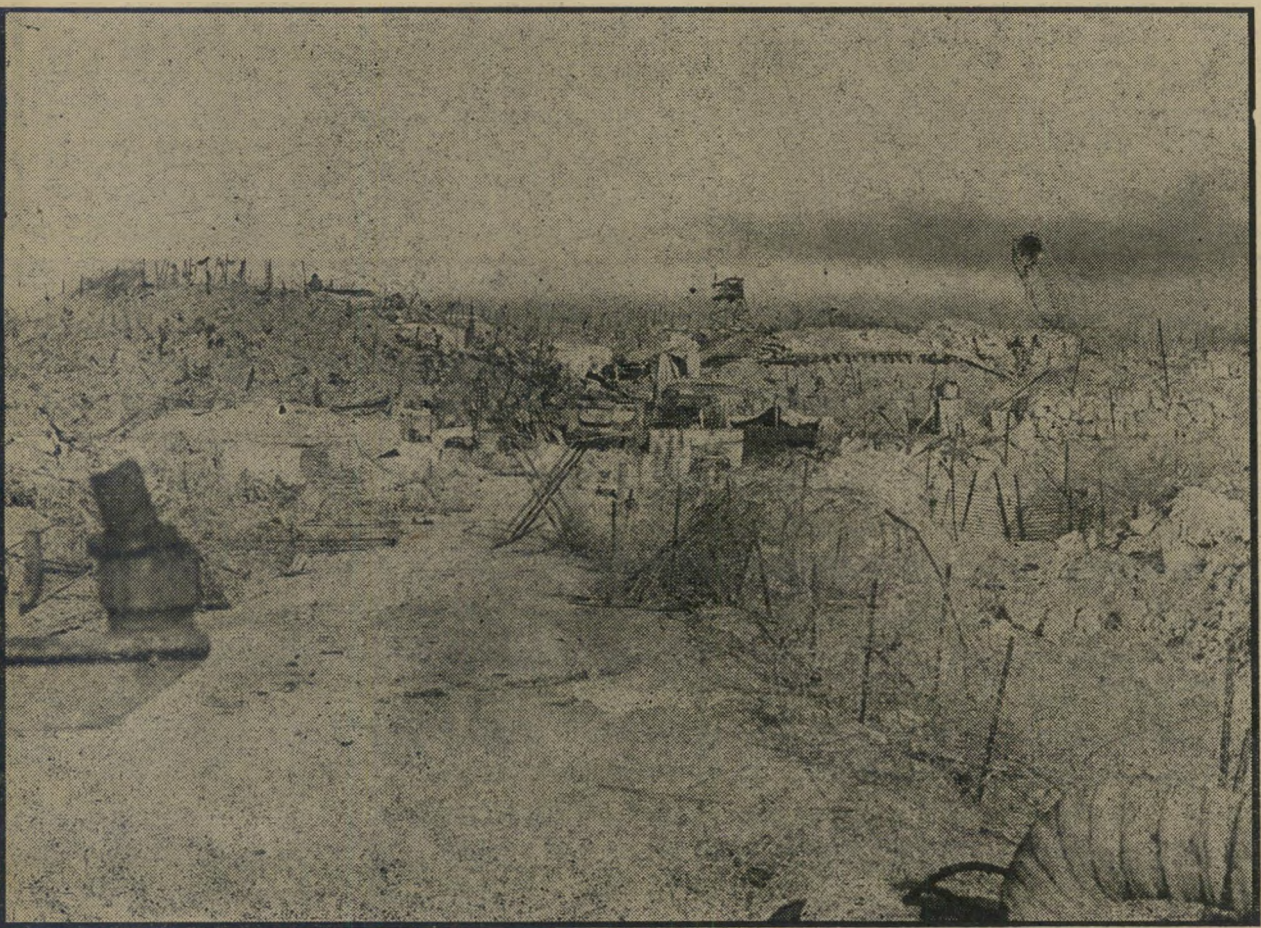
אבל הדברים נראים פשוטים וסבירים רק בתיאוריה. בשטח הם היו חמורים ב־הרכה. כי גם בבטן הרכה הו הספיקו כבר המצרים להקים מיתחמים מבוצרים אדיר־רים וכוחות שיריון שלהם חסמו את צירי התנועה לעבר צפון האגם המר.

היה חשש סביר שאפילו אם יצליח קרב ההבקעה לעבר ראש־הגשר, יצליחו המצ־רים לאגוף תוך זמן קצר את הכוח הפרי־רץ. לכתורו ולחסום את דרכי הגישה אליו. סיכויי ההצלחה היו מושתתים בעיקר על הפתעת היריב. אילו צו לתימרון בני־גוד לכל הכללים שהורגל להם ולמד איר־תם, ולאי היכולת של מפקדיו לקרוא את הקרב בשלבי הראשונים.

קורה לו. עברו שעות יקרות ומכריעות עד שהמצרים תפסו מה משמעות הפריצה לעבר הגדה המצרית. עברו ימים עד ש־תפסו את מימדיה ואופיה. אז היה כבר מאוחר. על פני שלושה גשרים ובעזרת אמצעי צליחה אחרים, נעו טורי שיריון, ארטילריה ואספקה, עמוק לעבר ליבה של מצריים. כוח המשימה הפך לכוח פלישה. הצליחה הפכה לראש־גשר שמימדיו הלכו והתנפחו מרגע לרגע ואיימו על הצבא המצרי המרוכז בגדה המזרחית מעורפו. אילמליא הפסקת־האש, שתפסה את ה־

זה מה שאירע באמת וזה מה שחולל את המיפנה. המחיר ששולם היה כבד. ברגעים מסור־יימים נראה המיבצע כמו הטחת ראש ב־קיר. אבל השיקול של העדפת הקרבת קורבנות תמורת נטילה היוזמה, על הקר־בת קורבנות בקרב הגנה ונסיגה, הוכיח את עצמו.

במשך שעות רבות, אחרי שטנקים יש־ראלים כבר שעטו בנוף האפריקאי של קני־תירס, דקלים ותעלות־מים שממערב ל־תעלה, לא הבין הפיקוד המיצרי כלל מה

צה"ל בתחילת השבוע שעבר. המעוז נראה הרוס לחלוטין אחרי שנכתש על־ידי הארטילריה המצרית. אולם גידרות התיל שלו והבונקרים שבו נותרו שלימים. המעוז נמצא ליד האגם המר.

כך נראה מעוז של צה"ל בקו בר־לב, שנכבש על ידי המצ־רים ביום הראשון של המלחמה, ונכבש מחדש בידי כוחות

מעוז ששוחזר